

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն_
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3_

«_20_» _սեպտեմբեր_ 2023_ թ.

Մասնագիտական երիկա_ՄՀ/Մ-055_ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասից դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ Մասնագիտական մանկավարժություն /011401.00.7/

/դասից մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ Մաթեմատիկա/ 011401.05.7/

/դասից կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

մանկավարժության մագիստրոս

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

մանկավարժություն և հոգեբանություն_

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձեր՝

առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա 1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Լիլիթ Բաղդասարյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. lilitbaghdasaryan2020@gmail.com

lilitbaghdasaryan2020@gmail.com

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
14.2.	Հարցաշար.....	...
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Մասնագիտական էթիկա» դասընթացը կարևորվում է բարձրագույն մասնագիտական կրթության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է ՍԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒՅՈՒՆ կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Ընդհանուր մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ձևավորել պատկերացում մասնագիտական գործունեության ժամանակ բարոյական մշակույթի, բարոյական հարաբերությունների կառուցման անհրաժեշտության մասին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- զինել բարոյագիտական գիտելիքներով,
- Իմաստավորել բարոյական գիտակցության ձևավորման անհրաժեշտությունը,
- Արմեորել մասնագիտական գործունեության ժամանակ բարոյական հարաբերությունների կառուցումը:

«Մասնագիտական էթիկա» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Մանկավարժություն» դասընթացից:

3. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը.

- Կիմանա էթիկական ուսումնությունների պատմությունը, բարոյականության էությունը, կառուցվածքը, գործառույթները,
- Կարողանա կառուցել բարոյական հարաբերություններ,
- Կտիրապետի բարոյական մշակույթին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Դասընթացի ուսուցման գործքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը

-ընդհանրական գործիքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը.

- Վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- Լազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
- Հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
- Մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- Մեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն,

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

- մանկավարժական խնդիրների լուծում,
- որոշումների ընդունում:

-ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄԶԿ) ձևավորմանը.

- քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
- թիմային աշխատանք,
- միջանձնային ունակություններ,
- միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն,
- այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն,
- բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,
- միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն,
- բարոյական արժեքներ:

ընդհանրական համակարգային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՀԳԿ) ձևավորմանը:

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- սովորելու ունակություն,
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,
- նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
- առաջնորդի հատկություններ,
- ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
- նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն,
- նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,
- որակի կարևորության գիտակցում,
- հաջողության ձգում:

առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը:

- դրսերել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
- հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների գարգացման մեթոդները,
- ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,

- դրսնորել ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում,
- քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները,
- տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,
- ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,
- տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

Դասընթացի ընթացքում կիրականանա ծրագրի ավարտական պահանջներով նախատեսված հետևյալ ուսուցչական կոմպետենցիաների զարգացումը.

- հանձնառություն սովորողների առաջարիմության և ձեռքբերումների նկատմամբ (Ու1),
- ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ուսումնասիրելու, ներդնելու կարողություն (Ու2),
- առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (Ու4),
- ուսուցման բարենպաստ միջավայր ստեղծելու կարողություն (Ու5),
- ժամանակը արդյունավետ օգտագործելու հմտություն (Ու6),
- սեփական գործունեության արդյունքները գնահատելու և վերլուծելու կարողություն (Ու7),
- մասնագիտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում (Ու8):

4. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևակերպման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների².

«Մասնագիտական էթիկա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մանկավարժական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և մանկավարժության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների

² Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեղիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեղիտ/60 ժամ	
Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	10	
Գործնական աշխատանք	10	
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք	10	
Ինքնուրույն աշխատանք		
Ընդամենք		
Ստուգման ձևը	ստուգաք	

6. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները³

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ձանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսի կարողանալ մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական դեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական

³ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեջողները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, գեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական դեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական դեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁴:

- **Ոեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էռարյունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացնելով հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսու** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Վլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացնել կատարել:

- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսոր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Գեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ գրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

7. **Դասավանդման մեթոդներներն են⁵ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-քանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....**
8. **Ուսումնառության մեթոդներն են⁶ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, այլուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....**

⁵ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁷.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		Պատմականություն	Ճշուղումնավայրեր	Վականական	Ճշուղումնավայրեր	Նկարագրական
1.	Էթիկան որպես գիտություն, ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները:	2			2	
2.	Էթիկական ուսմունքների պատմությունը:	2			2	
3.	Էթիկայի կատեգորիաները:	2			2	
4.	Բարոյականության էությունը, կառուցվածքը և գործառույթները:	2				
5.	Մասնագետի բարոյական գործունեությունը:	2			2	
6.	Մասնագետի բարոյական մշակույթը	2			4	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		12			12	

⁷ Նման է օրացուցային պլանին

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Разин А. В. Этика: Учебник для вузов. - 3-е изд., перераб.	Москва: Академический Проект, 2006. - 624 с.
2.	Этика: Энциклопедический словарь / Под ред. Р. Г. Апресяна, А. А. Гусейнова.	Москва: Гардарики, 2001.
3.	Հայրապետյան Ս. Գ.,Գործարարության բարոյականություն և վարվելակարգ	Եր 2003
4.	Профессиональная этика: учеб. Пособие.	Волгоград, 2002
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Хоружий С. С. Кризис классической европейской этики в антропологической перспективе // Этика науки.	Москва: ИФРАН, 2007. - С. 85-97.
2.		
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

11.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁸
-----	------	--------------------------	-----------	----------------------------

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Էթիկան որպես գիտություն, ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները:	«Էթիկա» հասկացությունը: Էթիկան որպես գիտություն: Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:	2	
2.	Էթիկական ուսմունքների պատմությունը:	Բարոյականությունը որպես հասարակական երևոյթ: Բարոյականության մասին պատկերացումները չին Հունաստանում: Բարոյականության մասին պատկերացումները Չինաստանում: Քրիստոնեական էթիկան: Բարոյականության մասին պատկերացումները վերածննդի դարաշրջանում: Ֆրանսիական մատերիալիստուական էթիկան: Գերմանական դասական էթիկան:	2	
3.	Էթիկայի կատեգորիաները:	«Բարի և չար» հասկացությունները: «Արդարացիություն» հասկացությունը: «Երջանկություն» հասկացությունը: «Խիղճ և ամորթ» զգացում հասկացությունները: «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը	2	
4.	Բարոյականության եռթյունը, կառուցվածքը և գործառույթները:	Բարոյագիտության առարկան: Բարոյականության կառուցվածքը: Բարոյականության գործառույթները:	2	
5.	Մասնագետի բարոյական գործունեությունը:	Բարոյական գործունեություն: Բարոյական գիտակցություն: Բարոյական սկզբունքներ: Բարոյական գործունեության կառուցվածքային	2	

		<i>բաղադրիչները:</i>			
6.	Մասնագետի մշակույթը	Բարոյական մշակույթը՝ Բարոյական հարաբերությունները:	«Բարոյական մշակույթ» հասկացության էությունը: Բարոյական մշակույթի տարրերը: Բարոյական հարաբերությունները:	2	

11.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁹
1.	Էթիկան որպես գիտություն, ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները:	«Էթիկա» հասկացությունը: Էթիկան որպես գիտություն: Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:	2	ինքն իրեն, խումբը պատասխանողին, դասախոսն ամբողջացնում է	
2	Էթիկայի կատեգորիաները:	«Բարի և չար» հասկացությունները: «Արդարացիություն» հասկացությունը: «Երջանկություն» հասկացությունը: «Խիղճ և ամորի» զգացում հասկացությունները: «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը	2	ինքն իրեն, խումբը պատասխանողին, դասախոսն ամբողջացնում է	

⁹ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3	Բարոյականության էռոթունը, կառուցվածքը և գործառույթները:	Բարոյագիտության առարկան: Բարոյականության կառուցվածքը: Բարոյականության գործառույթները:	2	ինքն իրեն, խումբը պատասխանողին, դասախոսն ամբողջացնում է	ի
4	Մասնագետի բարոյական գործունեությունը:	Բարոյական գործունեություն: Բարոյական զիտակցություն: Բարոյական սկզբունքներ: Բարոյական գործունեության կառուցվածքային բաղադրիչները:	2	ինքն իրեն, խումբը պատասխանողին, դասախոսն ամբողջացնում է	ի
5	Մասնագետի բարոյական մշակույթը	«Բարոյական մշակույթ» հասկացության էռոթունը: Բարոյական մշակույթի տարրերը: Բարոյական հարաբերությունները:	4	ինքն իրեն, խումբը պատասխանողին, դասախոսն ամբողջացնում է	ի

11.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
-----	------	-----------------------	-----------	--------------	-----------------------------

¹⁰ Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Էթիկան որպես գիտություն, ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները:	«Էթիկա» հասկացությունը: Էթիկան որպես գիտություն: Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:	2			
2.	Էթիկական ուսմունքների պատմությունը:	Բարոյականությունը որպես հասարակական երևոյթ: Բարոյականության մասին պատկերացումները Հին Հունաստանում: Բարոյականության մասին պատկերացումները Հինաստանում: Քրիստոնեական էթիկան: Բարոյականության մասին պատկերացումները վերածննդի դարաշրջանում: Ֆրանսիական մատերիալիստական էթիկան: Գերմանական դասական էթիկան:	2			
3.	Էթիկայի կատեգորիաները:	«Բարի և չար» հասկացությունները: «Արդարացիություն» հասկացությունը: «Երջանկություն» հասկացությունը: «Խիղճ և ամոթի» զգացում հասկացությունները: «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը	2			

4.	Մասնագետի քարոյական գործունեությունը:	Քարոյական գործունեություն: Քարոյական գիտակցություն: Քարոյական սկզբունքներ: Քարոյական գործունեության կառուցվածքային բաղադրիչները:	2		
5.	Մասնագետի քարոյական մշակույթը	«Քարոյական մշակույթ» հասկացության էությունը: Քարոյական մշակույթի տարրերը: Քարոյական հարաբերությունները:	2		

11.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹²
1.	Մասնագիտական էթիկետ					
2.	Աշխատանքային էթիկա					
3.	Բիզնես (գործարար) էթիկա					
4.	Գործարար վարքագծի կանոններ					
5.	Մետաէթիկա					

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Հատ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

6.	Նորմատիվ էթիկա					
7.	Կիրառական էթիկա					

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ուսուրսի անվանումը	Ուսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկան հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաշափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգաքննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգաքննություն:

Ստուգաքննությունը ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁵

¹⁴«Կանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.).

¹⁵ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. «Էթիկա» հասկացությունը:
2. Էթիկան որպես գիտություն:
3. Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:
4. Բարոյականությունը որպես հասարակական երևույթ:
5. Բարոյականության մասին պատկերացումները Հին Հունաստանում:
6. Բարոյականության մասին պատկերացումները Չինաստանում:
7. Քրիստոնեական էթիկան:
8. Բարոյականության մասին պատկերացումները վերածննդի դարաշրջանում:
9. Ֆրանսիական մատերիալիստական էթիկան:
10. Գերմանական դասական էթիկան:
11. «Բարի և չար» հասկացությունները:
12. «Արդարացիություն» հասկացությունը:
13. «Երջանկություն» հասկացությունը:
14. «Խիղճ և ամոթի» զգացում հասկացությունները:
15. «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը
16. Բարոյագիտության առարկան:
17. Բարոյականության կառուցվածքը:
18. Բարոյականության գործառույթները:
19. Բարոյական գործունեություն:
20. Բարոյական գիտակցություն:
21. Բարոյական սկզբունքներ:
22. Բարոյական գործունեության կառուցվածքային բաղադիչները:
23. «Բարոյական մշակույթ» հասկացության էությունը:
24. Բարոյական մշակույթի տարրերը:
25. Բարոյական հարաբերությունները:

Ա) (1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

Ըստգրկված թեմաները.

1. «Էթիկա» հասկացությունը:
2. Էթիկան որպես գիտություն:
3. Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:
4. Բարոյականությունը որպես հասարակական երևույթ:
5. Բարոյականության մասին պատկերացումները Հին Հունաստանում:
6. Բարոյականության մասին պատկերացումները Չինաստանում:
7. Քրիստոնեական էթիկան:
8. Բարոյականության մասին պատկերացումները վերածննդի դարաշրջանում:
9. Ֆրանսիական մատերիալիստական էթիկան:
10. Գերմանական դասական էթիկան:
11. «Բարի և չար» հասկացությունները:
12. «Արդարացիություն» հասկացությունը:
13. «Երջանկություն» հասկացությունը:
14. «Խիղճ և ամոթի» զգացում հասկացությունները:

15. «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը

Բ) (2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

1. Բարոյագիտության առարկան:
2. Բարոյականության կառուցվածքը:
3. Բարոյականության գործառույթները:
4. Բարոյական գործունեություն:
5. Բարոյական գիտակցություն:
6. Բարոյական սկզբունքներ:
 7. Բարոյական գործունեության կառուցվածքային բաղադիչները:
 8. «Բարոյական մշակույթ» հասկացության էությունը:
 9. Բարոյական մշակույթի տարրերը:
 10. Բարոյական հարաբերությունները:

25.1. Գնահատման շափանիշները¹⁶.

Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝

Երկու ընթացիկ ստուգումների գումարային 40 միավոր՝ ընդհանուր գնահատականի 40%-ը:

1. Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-10 շաբաթ)

- Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝
Ընթացիկ գրավոր ստուգման համար նախատեսված են 4 հարցեր, յուրաքանչյուր հարցի համար՝ 5 միավոր:
- Գնահատման շափանիշները՝
 - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը,
 - Առարկայի իմացություն:

2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 19-20շաբաթ)

- Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝
20 կետից բաղկացած հարցախույզ, յուրաքանչյուր համար՝ 1 միավոր:
- Գնահատման շափանիշները՝
 - Առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանը,
 - Առարկայի իմացություն:

3. Մասնակցությունը դասընթացին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)

- Գնահատման մեթոդը՝
 - Հաճախումների հաշվառում
 - Գնահատման շափանիշները՝
 - Ներկայություն:
4. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)
- Գնահատման մեթոդը՝
 - Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում,

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում,
- Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում,
- Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների, տեսաներկայացման առկայություն:

5. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)

- Գնահատման մեթոդը՝
 - Ստեղծագործական մոտեցման առկայություն,
 - Հետազոտական աշխատանքի առկայություն,
 - Ինքնուրույն դատողություններ,
 - Առաջարկություններ:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ Մասնագիտական մանկավարժություն /011401.00.7/

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ Մաթեմատիկա/ 011401.05.7/

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության մագիստրոս

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/Մ-055Մասնագիտական էթիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	30	Դասախոսություն	12
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	12
			Գործնական աշխատանք	
	Բնքնուրույն	38		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Զևսվորել պատկերացում մասնագիտական գործուსեռության ժամանակ բարոյական մշակույթի, բարոյական հարաբերությունների կառուցման անհրաժեշտության մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կիմանա էթիկական ուսումունքների պատմությունը, բարոյականության էությունը, կառուցվածքը, գործառույթները, <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կտիրապետի բարոյական մշակույթին <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Կկարողանա կառուցել բարոյական հարաբերություններ 			
Դասընթացի բովանդակությունը	<i>Էթիկան որպես գիտություն, ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները. «Էթիկա» հասկացությունը: 2. Էթիկան որպես գիտություն: Էթիկայի ուսումնասիրության առարկան:</i>			

	<p>Էթիկական ուսմունքների պատմոթյունը: Բարոյականությունը որպես հասարակական երևույթ: Բարոյականության մասին պատկերացումները Հին Հունաստանում: Բարոյականության մասին պատկերացումները Չինաստանում: Քրիստոնեական էթիկան: Բարոյականության մասին պատկերացումները վերածննդի դարաշրջանում: Ֆրանսիական մատերիալիստական էթիկան: Գերմանական դասական էթիկան:</p> <p>Էթիկայի կատեգորիաները: «Բարի և չար» հասկացությունները: «Արդարացիություն» հասկացությունը: «Երջանկություն» հասկացությունը: Խիղճ և ամոբի» զգացում հասկացությունները: «Կյանքի իմաստ» հասկացությունը:</p> <p>Բարոյականության էությունը, կառուցվածքը և գործառույթները: Բարոյագիտության առարկան: Բարոյականության կառուցվածքը: Բարոյականության գործառույթները:</p> <p>Մասնագետի բարոյական գործունեությունը: Բարոյական գործունեություն: Բարոյական գիտակցություն: Բարոյական սկզբունքներ: Բարոյական գործունեության կառուցվածքային բաղադիչները:</p> <p>Մասագետի բարոյական մշակույթը: «Բարոյական մշակույթ» հասկացության էությունը: Բարոյական մշակույթի տարրերը: Բարոյական հարաբերությունները:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝</p> <p>Երկու ընթացիկ ստուգումների գումարային 40 միավոր՝ ընդհանուր գնահատականի 40%-ը:</p> <ol style="list-style-type: none"> Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-10 շաբաթ) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդ՝ Ընթացիկ գրավոր ստուգման համար նախատեսված են 4 հարցեր, յուրաքանչյուր հարցի համար՝ 5 միավոր: ▪ Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացություն: 2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 19-20շաբաթ) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդ՝ 20 կետից բաղկացած հարցախույզ, յուրաքանչյուրի համար՝ 1 միավոր: ▪ Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացությունը: 3. Մասնակցությունը դասընթացին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Գնահատման մեթոդ՝

	<ul style="list-style-type: none"> - Հաճախումների հաշվառում ▪ Գնահատման չափանիշները՝ <ul style="list-style-type: none"> - ներկայություն: <p>4. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Գնահատման մեթոդ՝ <ul style="list-style-type: none"> - Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում, - Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացման, - Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում, - Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների, տեսաներկայացման առկայություն: <p>5. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Գնահատման մեթոդ՝ <ul style="list-style-type: none"> - Ստեղծագործական մոտեցման առկայություն, - Հետազոտական աշխատանքի առկայություն, - Ինքնուրույն դատողություններ, - Առաջարկություններ:
Գրականություն	<p>Պարտադիր-</p> <p>Լրացուցիչ-</p> <p>Վ. Իվանով, Ն. Ռիբակով «Ինչ է էթիկան», Երևան, 1984թ.</p> <p>Ս. Դորոխով «Քաղաքավարության կանոններ», Երևան, 1964թ.:</p> <p>Յան. Կամիշին «Քաղաքավարություն ամեն օր», Երևան, 1989թ.</p> <p>Յու. Ա. Ամիրջանյան «Բարոյագիտական զրուցներ», Երևան, 1988թ.:</p> <p>Լ. Խ. Քալաշյան «Հասարակություն, բարոյականություն, իրավունք», Երևան, 1986թ.:</p> <p>Լ. Խ. Քալաշյան «Բարոյականությունը և իրավունքը մարդկային փոխհարաբերություններում», Երևան, 1968թ.:</p> <p>Ս. Ս. Ահարոնյան «Վարքի կուլտուրա», Երևան, 1981թ.:</p>